

สหัชชา พลปิดพี : การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(A PROPOSED GUIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF HUMAN CHARACTERISTICS IN ACCORDANCE WITH THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY) อาจารย์ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ ศิริบรรณพิทักษ์, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ศาสตราจารย์ ดร. อภิชัย พันธเสน.
129 หน้า. ISBN 974-14-1838-8

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนที่ดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) วิเคราะห์การเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาคนไปสู่คุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเอกสาร เพื่อกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และใช้การวิจัยภาคสนาม เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในชุมชนชนบท 3 แห่ง ในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 3 ประการ คือ 1) พอประมาณ ได้แก่ พอประมาณกับศักยภาพของตน พอประมาณกับสภาพแวดล้อม และไม่โลภเกินไปจนเบียดเบียนผู้อื่น 2) มีเหตุผล ได้แก่ ไม่ประมาท รู้ถึงสาเหตุ พิจารณาค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ 3) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ได้แก่ พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ พึ่งตนเองได้ทางสังคม คำนึงถึงผลกระทบยาวมากกว่าระยะสั้น รู้เท่าทันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งคุณลักษณะทั้ง 3 ประการจะเกิดขึ้นได้จากการพัฒนาความรู้และคุณธรรม ซึ่งเป็นเงื่อนไขหลักของการพัฒนาคน

2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนที่ดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถแบ่งได้ 4 ด้าน คือ กิจกรรมเพื่อสร้างความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมเพื่อสร้างความพอเพียงด้านสังคม กิจกรรมเพื่อสร้างความพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมเพื่อสร้างความพอเพียงด้านจิตใจ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จำเป็นต้องมีการดำเนินไปพร้อมกันอย่างสมดุล จึงจะสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในชุมชนได้

3. การเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาคน ไปสู่คุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนโดยตรง และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบที่ช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

4. แนวทางการพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ การพัฒนาความรู้และคุณธรรมในตัวบุคคลผ่านการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ และการพัฒนาชุมชนให้มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ด้านอย่างสมดุล เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

4484620427 : MAJOR : DEVELOPMENT EDUCATION

KEY WORD : SUFFICIENCY ECONOMY / HUMAN DEVELOPMENT / CHARACTERISTICS

SAHATTAYA POLPATHAPEE : A PROPOSED GUIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF HUMAN CHARACTERISTICS IN ACCORDANCE WITH THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. PRUK SIRIBUNAPITAK , Ph.D. THESIS COADVISOR : PROF. APICHAJ PUNTASEN, Ph.D., 129 pp. ISBN 974-14-1838-8

The purposes of this research are (1) to analyze sufficiency economy activities in various communities currently practicing the sufficiency economy development approach, (2) to analyze the community learning processes for human development in pursuit of the philosophy of sufficiency economy, and, (3) to propose guidelines for the development of human characteristics in accordance with the philosophy of sufficiency economy. The research utilized a qualitative methodology by using documentary research to define the desire of human characteristics in accordance with the philosophy of sufficiency economy, and by using field research to analyze existing sufficiency economy activities and learning processes in various communities. Data was collected through in-depth interviews and observations, as well as participatory and non-participatory observations in three communities located in the Southern, Northeastern, and Northern regions of Thailand.

Research findings were as follows:

1. The desired human characteristics in accordance with the philosophy of sufficiency economy were composed of three important principles. They were (1) moderation, i.e., self-moderation, environmental moderation, and moderation towards non-greed to the point of persecuting others. (2) reasonableness, i.e., not negligent, knowing the causes, knowing the relevant factors, and realizing the consequences of various actions, and (3) good self-immunity, i.e., economic self-reliance, social self-reliance, concern for long-term results more than short-term results, and coping with changes. These three qualities will happen following development of knowledge and morals, which are the main conditions of human development.

2. Sufficiency economy activities in communities currently practicing the sufficiency economy development approach were classified into four categories. There were (1) activities to achieve economic sufficiency, (2) activities to achieve social sufficiency, (3) activities to achieve environmental sufficiency, and (4) activities to achieve moral sufficiency. These activities – economic, social, environmental, and moral – to achieve sufficiency development, must concurrently be in balance to achieve sustainable development.

3. Community learning processes for human development in achieving the sufficiency economy society were classified in two categories. They were (1) learning directly in order to develop the populace, and (2) learning to develop systems that support changes.

4. The guidelines for the development of human characteristics in accordance with the philosophy of sufficiency economy were presented on two levels. They were (1) development of inner human knowledge and morals by formal and informal education, and, (2) community development of the four activities of sufficiency economy to enhance the balance of sufficiency economy categories, which will lead to stability and preparedness to accept changes.